

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνοηθικής»

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Κύριο αντικείμενο του παρόντος νομοσχεδίου είναι η ίδρυση της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, η αναδιοργάνωση της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) και η αναδιοργάνωση και μετονομασία της Εθνικής Αρχής Βιοηθικής σε Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνοηθικής. Και οι τρεις αρχές λειτουργούν συμβουλευτικά στον τομέα αρμοδιότητάς τους. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από τέσσερα (4) Μέρη και σαράντα (40) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Διά του Μέρους Α' (άρθρα 1-9), υπό τον τίτλο «Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας», ρυθμίζονται η σύσταση και η αποστολή της Αρχής αυτής (άρθρο 1), καθορίζονται οι αρμοδιότητές της (άρθρο 2), και η συγκρότησή της (άρθρο 3), και ρυθμίζεται η δυνατότητα πρόσκλησης από την Αρχή επιστημόνων εγνωσμένου κύρους, μαθητών ή φοιτητών με αναπηρία καθώς και η δυνατότητα σύναψης συμβάσεων προς εκτέλεση έργων ή εκπόνηση μελετών (άρθρο 4). Περαιτέρω, εισάγονται ρυθμίσεις ως προς τον τρόπο και τον χρόνο συνεδριάσεων και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων της Αρχής (άρθρο 5), την υποχρέωσή της προς υποβολή Εκθέσεων (άρθρο 6), την υποχρέωση δη-

μόσιων και ιδιωτικών φορέων παροχής συνδρομής προς διευκόλυνση του έργου της Αρχής (άρθρο 7), τις θέσεις του προσωπικού της Αρχής (άρθρο 8) και, τέλος, εισάγονται εξουσιοδοτικές και μεταβατικές ρυθμίσεις που αφορούν τη ρύθμιση θεμάτων της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας (άρθρο 9).

Με το Μέρος Β΄ (άρθρα 10-29), υπό τον τίτλο «Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου» (ΕΕΔΑ), ρυθμίζεται εκ νέου η σύσταση της ΕΕΔΑ, η οποία αποκτά νομική προσωπικότητα και απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας και διοικητικής αυτοτέλειας (άρθρο 10). Περαιτέρω, καθορίζονται εκ νέου η αποστολή, οι αρμοδιότητες και η συγκρότηση της ΕΕΔΑ (άρθρα 11-13), ο τρόπος διορισμού και το νομικό καθεστώς των μελών της (άρθρο 14), η λειτουργία της και ο τρόπος εκλογής του Προέδρου και των Αντιπροέδρων (άρθρο 15), και οι λειτουργικοί σύνδεσμοι της ΕΕΔΑ (άρθρο 16). Επιπροσθέτως, ορίζεται ότι η ΕΕΔΑ διαθέτει οικονομική αυτοτέλεια (άρθρο 17), προσδιορίζεται ο τρόπος και ο χρόνος συνεδριάσεων και ο τρόπος της λήψης των αποφάσεών της (άρθρο 18), οι αρμοδιότητες του Προέδρου της ΕΕΔΑ και ο τρόπος εκπροσώπησης της (άρθρο 19), η διάρθρωση των Τμημάτων της (άρθρο 20), η υποχρέωση παροχής συνδρομής για την εκπλήρωση της αποστολής της ΕΕΔΑ από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς (άρθρο 21), η υποχρέωση υποβολής Εκθέσεων εκ μέρους της ΕΕΔΑ (άρθρο 22), και προσδιορίζεται η οργανωτική δομή της (άρθρο 23). Περαιτέρω, εισάγονται ρυθμίσεις σχετικά με τις θέσεις του Διευθυντή, του Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, του Συντονιστή και του προσωπικού της Μονάδας Διοικητής και Οικονομικής Οργάνωσης (άρθρα 24-27). Τέλος, εισάγονται εξουσιοδοτικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις που αφορούν στο Μέρος αυτό του νομοσχεδίου (άρθρα 28-29).

Διά του Μέρους Γ΄ (άρθρα 30-39), υπό τον τίτλο «Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνοηθικής», ρυθμίζεται εκ νέου η σύσταση της Επιτροπής αυτής και η αποστολή της (άρθρο 30), οι αρμοδιότητές της (άρθρο 31), η συγκρότηση, η σύνθεσή της, η περίπτωση αυτοδίκαιης έκπτωσης των μελών της καθώς και οι περιπτώσεις που επιτρέπεται η δίωξη των μελών της Επιτροπής (άρθρο 32), ο τρόπος και ο χρόνος συνεδριάσεων και λήψης των αποφάσεων της Επιτροπής (άρθρο 33), και η υποχρέωσή της προς υποβολή Εκθέσεων (άρθρο 34). Περαιτέρω, ρυθμίζεται η δυνατότητα πρόσκλησης από την Επιτροπή υπηρεσιακών παραγόντων και επιστημόνων εγνωσμένου κύρους καθώς και η δυνατότητα σύναψης συμβάσεων προς εκτέλεση έργων ή εκπόνηση μελετών (άρθρο 35), η υποχρέωση παροχής συνδρομής για την εκπλήρωση της αποστολής της Επιτροπής από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς (άρθρο 36) και προσδιορίζονται οι θέσεις του Προσωπικού της Επιτροπής

(άρθρο 37). Τέλος, εισάγονται εξουσιοδοτικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις για το Μέρος αυτό του νομοσχεδίου (άρθρα 38-39).

Με το Μέρος Δ΄ (άρθρο 40), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», καθορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Β. Σχετικά με την Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, επισημαίνεται ότι τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες απολαύουν προστασίας σε συνταγματικό, διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, ιδίως, δυνάμει της Διεθνούς Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (κυρωθείσα στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 4074/2012 βλ., σχετικά, και την Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής). Εξ άλλου, η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε, με την Απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με τη σύναψη, από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (2010/48/ΕΚ), την ανωτέρω Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, με αποτέλεσμα οι διατάξεις της Σύμβασης να αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της έννομης τάξης της Ένωσης (βλ. απόφαση C 363/12, σκέψη 73 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

Όπως, εν προκειμένω, αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση επί του νομοσχεδίου (σελ. 26) «[σ]τις Τελικές Παρατηρήσεις/Συστάσεις της, η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες στις 29.10.2019) εξέφρασε την ανησυχία της για τα εξής: (1) Την αργή πρόοδο στην εφαρμογή του υφιστάμενου νομικού πλαισίου για την προσβασιμότητα και την καθυστέρηση στη θέσπιση των αναγκαίων μηχανισμών εφαρμογής. (2) Την απουσία εθνικής στρατηγικής για την εφαρμογή των προτύπων προσβασιμότητας που διέπουν το δομημένο περιβάλλον, τα αγαθά και τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών, των μέσων ενημέρωσης και των υπηρεσιών πληροφόρησης και επικοινωνίας, τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα» (βλ. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treaty-bodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2fC%2fGRC%2fCO%2f1&Lang=en, αγγλικό κείμενο, σημείο 13). Στο πλαίσιο αυτό, διά του νομοσχεδίου προτείνεται η σύσταση της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, ως συμβουλευτικού οργάνου της Πολιτείας προς τον σκοπό της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας (βλ., συναφώς, άρθρο 1 του νομοσχεδίου).

Περαιτέρω, καθόσον αφορά την ΕΕΔΑ, επισημαίνεται ότι ιδρύθηκε με τον ν. 2667/1998 (άρθρα 1-9). Η ίδρυση της έλαβε χώρα στο πλαίσιο Εφαρμογής των Αρχών των Παρισίων που υιοθετήθηκαν από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ με την απόφαση 48/134 της 20ής Δεκεμβρίου 1993. Η ΕΕΔΑ είναι δια-

πιστευμένη στο Συμβούλιο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του ΟΗΕ και υπόκειται σε τακτική αξιολόγηση από τη Διεθνή Υποεπιτροπή Διαπίστευσης του ΟΗΕ ως προς τη συμμόρφωσή της με τις Αρχές των Παρισίων (βαθμός διαπίστευσης Α´ <https://nhri.ohchr.org/EN/AboutUs/GANHRIAccreditation/Documents/Status%20Accreditation%20Chart%20as%20of%2020%2001%202021.pdf>).

Μετά την ίδρυση της ΕΕΔΑ, εκδόθηκε το π.δ. 376/2001 (Α´ 252) σχετικά με την οργάνωση της Γραμματείας της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου καθώς και ο Κανονισμός της (Β´ 2474/11.8.2016). Περαιτέρω, ο ιδρυτικός νόμος 2667/1998 τροποποιήθηκε σε επιμέρους άρθρα του διά της από 24.12.2015 ΠΝΠ (Α´ 182), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.4366/2016 (Α´ 18) (βλ., ιδίως, τροποποιήσεις στο άρθρο 1 ως προς τη σύσταση και την αποστολή της ΕΕΔΑ, το άρθρο 2, σχετικά με τη σύνθεση της Επιτροπής, το άρθρο 4 ως προς τη λειτουργία της Επιτροπής, το άρθρο 7, ως προς τις θέσεις επιστημονικών συνεργατών, και το άρθρο 8, που αφορά τη γραμματεία της Επιτροπής). Εν συνέχεια, εκτενείς τροποποιήσεις επέφερε ο ν. 4465/2017 (Α´ 47) (βλ. άρθρο 38 του ν. 4465/2017 για τις τροποποιήσεις των άρθρων 1-5 και 7-8 του ν. 2667/1998). Τέλος, ιδίως, το άρθρο 2 του ν. 2667/1998 σχετικά με τη συγκρότηση της Επιτροπής τροποποιήθηκε, πέραν των ανωτέρω, με το άρθρο 11 του ν. 4606/2019 (Α´ 57 βλ. και τροποποίηση στη μεταβατική διάταξη του άρθρου 9 ν. 2667/1998 για τη συγκρότηση της Επιτροπής), το άρθρο 23 του ν. 3156/2003 (Α´ 157), το άρθρο 113 του ν. 4314/2014 (Α´ 265) και το άρθρο 15 του ν. 2790/2000 (Α´ 24).

Διά του υπό ψήφιση νομοσχεδίου καταργούνται τα άρθρα 1-9 του ν. 2667/1998, διαμορφώνεται εκ νέου το νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με την ΕΕΔΑ και προτείνεται η ενίσχυσή της προκειμένου να αντιμετωπισθούν ζητήματα που απασχόλησαν την Αρμόδια Υποεπιτροπή Διαπίστευσης του ΟΗΕ κατά τη διάρκεια της τελευταίας αξιολόγησής της, η οποία έλαβε χώρα το 2017 (βλ. Αιτιολογική Έκθεση επί του νομοσχεδίου σελ. 64).

Οι κυριότερες αλλαγές που εισάγονται διά του προτεινόμενου νομοσχεδίου σε σχέση με το καθεστώς του ν. 2667/1998 είναι οι εξής:

- η ΕΕΔΑ αποκτά νομική προσωπικότητα και απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας και διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας (άρθρα 10 και 17),
- τροποποιείται η συγκρότησή της, μεταξύ άλλων, με προσθήκη μέλους από την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, προσθήκη τεσσάρων προσώπων που ορίζονται από ερευνητικά ιδρύματα ή οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα οποία επιλέγονται από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ, και αφαίρεση από τη συγκρότηση της Επιτροπής εκπροσώπων επιμέρους Υπουργείων και προσώπων εγνωσμένου κύρους που ορίζονται από τον Πρω-

θυπουργό, καθώς και του Προέδρου της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας (άρθρο 13),

- ο Πρόεδρος της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας καθώς και οι Εκπρόσωποι των Υπουργείων ορίζονται ως λειτουργικοί σύνδεσμοι της ΕΕΔΑ (άρθρο 16),

- εισάγεται διάταξη σχετικά με την οργανωτική δομή της ΕΕΔΑ και συνιστάται θέση Διευθυντή (άρθρα 23-24),

- η ΕΕΔΑ αποτελεί καθολικό διάδοχο της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, που συνενστήθη με τον ν. 2667/1998 (άρθρο 29).

Τέλος, η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής ιδρύθηκε, επίσης, με τον 2667/1998 (άρθρα 10-18). Εν συνεχεία, εκδόθηκε το π.δ. 194/2001 (Α' 158) ως προς την Οργάνωση της Γραμματείας Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και, περαιτέρω, διά του ν. 4606/2019, τροποποιήθηκε η σύνθεση της Επιτροπής (άρθρο 12 του ν. 2667/1998).

Διά του προτεινόμενου νομοσχεδίου καταργούνται τα άρθρα 10-18 του ν. 2667/1998, η Επιτροπή μετονομάζεται σε Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνοηθικής, καθίσταται καθολικός διάδοχος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και, πλέον, έχει ως αποστολή «τη διερεύνηση των ηθικών, κοινωνικών και νομικών διαστάσεων και συνεπειών στους τομείς, ιδίως, της βιολογίας, της βιοτεχνολογίας, της ιατρικής και της γενετικής, καθώς και των νέων τεχνολογιών, όπως της τεχνητής νοημοσύνης, των προηγμένων αλγορίθμων και της ρομποτικής» (βλ. άρθρο 30 του νομοσχεδίου).

Περαιτέρω, οι κυριότερες αλλαγές που εισάγονται διά του προτεινόμενου νομοσχεδίου σε σχέση με τον νόμο 2667/1998 είναι οι εξής:

- ενισχύονται οι αρμοδιότητές της, ιδίως, μέσω της καθιέρωσης δυνατότητας συμμετοχής της Επιτροπής σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές για θέματα της αρμοδιότητάς της, την εκπροσώπηση της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς και τη διοργάνωση εκδηλώσεων για θέματα σχετικά με την αποστολή της (άρθρο 31),

- τα μέλη της Επιτροπής ορίζονται σε 11, αντί των 9 υπό τον 2667/1998, με τετραετή, αντί πενταετή θητεία (άρθρο 32),

- συνιστώνται 3 (αντί 2) θέσεις επιστημονικού προσωπικού (άρθρο 37).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 1, 2, 8, 10, 20, 24, 25, 27, 28, 30, 31, 37

Οι ρηματικοί τύποι «συστήνεται», «συστήνει» και «συστήνονται» θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να αντικατασταθούν, αντίστοιχα, με τους ρηματικούς τύπους «συνιστάται», «συνιστά» και «συνιστώνται».

2. Επί του άρθρου 2

Στο άρθρο 2 ορίζονται οι αρμοδιότητες της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας. Κατά την περ. η), η Αρχή «συντάσσει και υποβάλλει σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 4 την ετήσια έκθεση και ενδιάμεσες εκθέσεις». Συναφώς παρατηρείται ότι το άρθρο 4 περιέχει τρεις παραγράφους και ρυθμίζει τη δυνατότητα πρόσκλησης επιστημόνων, μαθητών και φοιτητών από την Αρχή καθώς και τη δυνατότητα σύναψης συμβάσεων. Συνεπώς, η ανωτέρω αναφορά πρέπει να διορθωθεί με παραπομπή, ενδεχομένως, στο άρθρο 6 του νομοσχεδίου, το οποίο ρυθμίζει την υποβολή Εκθέσεων από την Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας.

3. Επί των άρθρων 3, 13, 14 παρ. 4, 15 και 32

Επισημαίνεται ότι η «συγκρότηση» συλλογικού οργάνου αναφέρεται στις ιδιότητες υπό τις οποίες τα μέλη του συμμετέχουν σε αυτό (άρθρο 13 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας – ν. 2690/1999), ενώ η «σύνθεσή» του αφορά τα συγκεκριμένα πρόσωπα που μετέχουν σε αυτό (άρθρο 14 του ανωτέρω Κώδικα). Επομένως, οι τίτλοι των άρθρων 3 και 13 πρέπει να διορθωθούν στο ορθό: «συγκρότηση», και ο τίτλος του άρθρου 32 να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Συγκρότηση, σύνθεση και νομικό καθεστώς των μελών της». Αντίστοιχα, στην παρ. 4 του άρθρου 14 ο όρος «σύνθεσης», πρέπει να αντικατασταθεί με τον όρο «συγκρότησης». Περαιτέρω, προς αποφυγή επανάληψης, ο τίτλος του άρθρου 15 «Συγκρότηση» θα μπορούσε να αντικατασταθεί με τον τίτλο «Λειτουργία».

4. Επί των άρθρων 7, 21 και 36

Σύμφωνα με τα άρθρα 7, 21 και 36, ο Πρόεδρος της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ και ο Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και Τεχνοηθικής «μπορ[ούν] να λαμβάν[ουν] γνώση εγγράφων και άλλων στοιχείων που χαρακτηρίζονται ως απόρρητα». Επισημαίνεται ότι πρόκειται για επανάληψη της ισχύουσας διάταξης για την ΕΕΔΑ (βλ., α. 6 παρ. 2 του ν. 2667/1998) και την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνοηθικής (βλ., α. 16 του ν. 2667/1998) και εισαγωγή της για την νεοσυσταθείσα διά του παρόντος Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας. Σε κάθε περίπτωση, αντίστοιχη διάταξη απαντά, π.χ., στο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη συνταγματικά κατοχυρωμένη Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη», με ταυτόχρονη, όμως, ρητή εξαίρεση απόρρητων εγγράφων και άλλων στοιχείων που αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας (άρθρο 4 παρ. 5 του ν. 3094/2003 (Α' 10)). Ερωτάται αν θα έπρεπε, και διά του παρόντος, να εξαιρεθεί η πρόσβαση στα ανωτέρω απόρρητα έγγραφα και στοιχεία ή και σε όλα τα απόρρητα έγγραφα και στοιχεία.

5. Επί του άρθρου 9 παρ. 6

Στην παρ. 6 γίνεται, μάλλον εκ παραδρομής, αναφορά στην παρ. 4 του άρθρου 8, αντί της παρ. 3.

6. Επί του άρθρου 10

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1: «Συστήνεται "Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)", στον Πρωθυπουργό» θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξής: «Συνιστάται "Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)", η οποία υπάγεται στον Πρωθυπουργό».

7. Επί του άρθρου 16 παρ. 1

Αυτονόητο είναι ότι τα ρυθμιζόμενα από την παρ. 1 του άρθρου 16 τελούν υπό τους όρους του στοιχείου η) του άρθρου 14 του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Κοινοβουλευτικό).

8. Επί του άρθρου 20

Το άρθρο 20 περιλαμβάνει τη διάρθρωση της ΕΕΔΑ σε Τμήματα. Όμως, δοθέντος ότι σε πολλά άρθρα του νομοσχεδίου (βλ., ενδεικτικά, άρθρα 13, 14, 16, 17, 19) γίνεται αναφορά στην Ολομέλεια της ΕΕΔΑ, θα ήταν, ενδεχομένως, χρήσιμο να προστεθεί και ρητή αναφορά στη λειτουργία της ΕΕΔΑ σε Ολομέλεια, όπως, εξ άλλου, αυτή περιλαμβάνεται στον Κανονισμό της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (Β' 2474/11.8.2016, βλ. άρθρο 1 παρ. 4).

9. Επί του άρθρου 21

Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 21, «[γ]ια την εκπλήρωση της αποστολής της η ΕΕΔΑ μπορεί να διενεργεί επιτόπιους ελέγχους και να ζητεί από τις δημόσιες υπηρεσίες, καθώς και από ιδιώτες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή οποιοδήποτε στοιχείο σχετίζεται με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου». Συναφώς παρατηρείται ότι υφίστανται στην ελληνική νομοθεσία δημόσιες υπηρεσίες με αρμοδιότητα ελέγχου, η οποία, ως επί τον πλείστον, συνοδεύεται από αντίστοιχη αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων (βλ., μεταξύ πολλών παραδειγμάτων, άρθρα 2 και 24 του ν. 3996/2011 σχετικά με την αρμοδιότητα ελέγχου του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και επιβολής κυρώσεων).

Εν προκειμένω, δοθέντος ότι η ΕΕΔΑ αποτελεί, σύμφωνα με το άρθρο 10 του νομοσχεδίου, συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας στα ζητήματα προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένη η αντικατάσταση της φράσης «διενεργεί επιτόπιους ελέγχους» με τη φράση «διενεργεί επιτόπιες έρευνες».

10. Επί του άρθρου 25 παρ. 4

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 25 «[τ]ο επιστημονικό προσωπικό της ΕΕΔΑ εξακολουθεί να υπάγεται στον ασφαλιστικό φορέα κύριας και επικουρικής ασφάλισης στον οποίο υπαγόταν πριν από την πρόσληψή του. Η υπηρεσία στην ΕΕΔΑ θεωρείται για τον οικείο ασφαλιστικό φορέα πραγματική και συντάξιμη. Σε περίπτωση πρόσληψης δικηγόρου σε θέση ειδικού επιστημονικού προσωπικού δεν θίγονται τα ασφαλιστικά του δικαιώματα και ισχύει συμπληρωματικά η παρ. 10 του άρθρου 4 του ν. 2839/2000 (Α΄ 196)».

Συναφώς επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τον ν. 4387/2016, όπως τροποποιήθηκε, ιδίως διά του 4670/2020, υφίσταται ενιαίο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 51 του νόμου 4387/2016, «[α]πό 1.1.2017, οπότε και αρχίζει η λειτουργία του ως φορέα κύριας κοινωνικής ασφάλισης, εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α. αυτοδίκαια οι υφιστάμενοι φορείς κύριας κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τα άρθρα 53 επ. και ο Ε.Φ.Κ.Α. καθίσταται οιοσεί καθολικός διάδοχος αυτών. Το Ν.Α.Τ. και ο Ο.Γ.Α. εξακολουθούν, και μετά την κατά τα ως άνω ένταξή τους, να διατηρούν αυτοτελή νομική προσωπικότητα για την άσκηση των μη ασφαλιστικών τους αρμοδιοτήτων. Ειδικά ως προς το Δημόσιο, περιέρχονται στον Ε.Φ.Κ.Α. οι εν γένει αρμοδιότητες που αφορούν στις συντάξεις του Δημοσίου, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 53, με την επιφύλαξη των οριζομένων στην παράγραφο 3 του άρθρου 4 του παρόντος». Περαιτέρω, με τον ν. 4670/2020, ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης μετονομάστηκε σε Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ε-Ε.Φ.Κ.Α.) και, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 51Α του ν. 4387/2016, «Στον ε-Ε.Φ.Κ.Α. εντάσσεται από την 1.3.2020 το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Επάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.)».

Δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τις ανωτέρω αναφερόμενες διατάξεις, η ένταξη των επί μέρους φορέων κοινωνικής ασφάλισης στον ε-Ε.Φ.Κ.Α. και η ύπαρξη εθνικού φορέα κοινωνικής ασφάλισης έχει ήδη λάβει χώρα σε χρόνο προγενέστερο της πρόσληψης του προσωπικού αυτού, ερωτάται αν βούληση του νομοθέτη είναι, εν προκειμένω, και δεδομένης της αναφοράς, σε επόμενο εδάφιο της ίδιας παραγράφου, στην περίπτωση πρόσληψης δικηγόρου, η διατήρηση, για το προσωπικό αυτό, του προγενέστερου ασφαλιστικού καθεστώτος κύριας και επικουρικής ασφάλισης, με αναλογική εφαρμογή, ενδεχομένως, της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 3051/2002, η οποία παραπέμπει στο άρθρο 6 του ν. 2703/1999. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 3051/2002, «Η υπηρεσία σε ανεξάρτητη αρχή θεωρείται για τον οικείο ασφαλιστικό φορέα πραγματική και συντάξιμη. Για τον τρόπο καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών στα ταμεία κύ-

ριας και επικουρικής ασφάλισης του επιστημονικού προσωπικού των ανεξάρτητων αρχών, το οποίο σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις εξακολουθεί να υπάγεται στα ασφαλιστικά ταμεία κύριας και επικουρικής ασφάλισης που υπάγονταν πριν από το διορισμό ή την πρόσληψή του, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 2703/1999, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά και, ως προς τους δικηγόρους που απασχολούνται σε ανεξάρτητες αρχές, συμπληρωματικά η ρύθμιση του άρθρου 4 παρ. 10 του Ν. 2839/2000, όπως αυτό κάθε φορά ισχύει». Σημειώνεται, μάλιστα, ότι τα ανωτέρω πρόσωπα αντιμετωπίζονται «ως προς την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών ως δικηγόροι με έμμισθη εντολή, από 1/1/2017, δεδομένου ότι οι ανωτέρω αναφερόμενες διατάξεις [οι οποίες] ρυθμίζουν θέματα υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση, εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την εφαρμογή των διατάξεων του Ν.4387/2016» (εγκύκλιος e-Ε.Φ.Κ.Α. αρ. 10/20.3.2020, σελ. 41).

11. Επί του άρθρου 28 παρ. 5

Με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 28 ορίζεται ότι «[μ]ε κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικονομικών καθορίζεται το ασφαλιστικό καθεστώς του Διευθυντή της ΕΕΔΑ». Συνεπώς παρατηρείται ότι στο άρθρο 24 του νομοσχεδίου καθορίζεται η σχέση εργασίας για τον Διευθυντή της ΕΕΔΑ και ορίζεται ότι αυτός προσλαμβάνεται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου για θητεία τεσσάρων (4) ετών.

Περαιτέρω, όπως αναφέρθηκε στην παρατήρηση επί του άρθρου 25, υφίσταται ήδη στην ελληνική έννομη τάξη ενιαίο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, διά του νομοθετικού πλαισίου του οποίου καθορίζονται οι κανόνες που εφαρμόζονται επί του ασφαλιστικού καθεστώτος των προσώπων τα οποία υποχρεούνται να καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές από την παροχή εξαρτημένης εργασίας έναντι αμοιβής, όπως εν προκειμένω, ή από την άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος ή από αυτοαπασχόληση ή από την άσκηση αγροτικού επαγγέλματος, ενώ ειδικές διατάξεις εξακολουθούν να ισχύουν για συγκεκριμένες κατηγορίες ασφαλισμένων. Επομένως, και δεδομένου ότι η έννοια «ασφαλιστικό καθεστώς» είναι ευρεία, και ήδη σχετικοί υποχρεωτικοί κανόνες υφίστανται στην κείμενη νομοθεσία, χρήσιμο θα ήταν, ενδεχομένως, να εξειδικευθεί περαιτέρω σε ποια ειδικότερα ζητήματα αφορά το αντικείμενο της προτεινόμενης εξουσιοδοτικής διάταξης.

12. Επί του άρθρου 28 παρ. 7

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 7 γίνεται, διά παραπομπής στον Κανονισμό της ΕΕΔΑ, ρύθμιση της διαδικασίας «κλήσης και ακρόασης φορέων και προ-

σώπων, επιλογής προσώπων της περ. (ιγ) και των φορέων της περ. (ιδ) της παρ. 1 του άρθρου 13». Παρατηρείται ότι οι ανωτέρω περιπτώσεις (ιγ) και (ιδ) της παρ. 1 του εν λόγω άρθρου προβλέπουν τη συμμετοχή στην ΕΕΔΑ μέλους της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και μέλους της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, τα οποία προτείνονται, αντίστοιχα, από τον Πρόεδρο κάθε Αρχής. Επομένως, στην προκείμενη περίπτωση δεν τίθεται θέμα ρύθμισης του τρόπου επιλογής των προσώπων αυτών διά του Κανονισμού της ΕΕΔΑ, η δε σχετική αναφορά πρέπει να διορθωθεί. Περαιτέρω, πρέπει να διαγραφεί η αναφορά στην παρ. 1 του άρθρου 13, δοθέντος ότι το εν λόγω άρθρο δεν διαθέτει παραγράφους.

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2021

Η Εισηγήτρια
Δάφνη Ακουμιανάκη
Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής
Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών